

ationum
spec.

Q. D. B. V.
DISSERTATIO THEOLOGICA
DE

90
944
28
R A P T U
HENOCHI ET ELIÆ
IN CÆLUM

Gen. 5, 24

CONTRA
ANONYMUM ANGLUM,

Quam
PRÆSIDE
CHRISTOPH. MATTHÆO
PFAFFIO,

SS. Theol. Doct. & Prof. Primario, Acad.
Tubing. Cancellario, Ecclesiæ Præposito,
Abbate Laureacensi

ad d. III. Mart. A. MDCCXXXIX. ab.

defendet
M. CHRISTOPHORUS DANIEL FISCHLIN,
Stuttgardianus.

T U B I N G Æ
imprimebant GEORGIUS FRIDERICUS PFlicKE
& JOH. DAVIDES BAUHOFF.

49

DISSERTATIO THEOLOGICA
DE
R A P T U
HENOCHE ET EILAE
IN COELUM
CONTRA
ANONYMUM ANGLUM
PRAESENTATA
CHRISTOPHERO MATTHEO
PHAFFIO
SS. Theol. Doct. & hon. Primario, Acad.
Palaen. Cantabrigiae, loc. Professore,
Alumni Librario, &c.
A. M. D. C. LXXV. MDCXXV.
AL. CHRISTOPHERO MATTHEO PHAFFIO
Y. H. B. V. A.
Imprimetur Ordinis Palatinus
& Joh. Balth. Bachner

Onstri quid alit præfens, quod eruditi agimus,
 seculum. Sordent vetera omnia, nec arridet,
 nisi quod novum est, & miserrima quævis lu-
 xuriantium ingeniorum inventa solo novitatis
 titulo placent. Tolerari hæc tantisper possent,
 nisi in ipsam religionem grassaretur gens ista
 novaturiens. Sed nec huic illa parcit, ibi ma-
 ximè, ubi nimia dicendi, quæ sentias, libertas viget. Documen-
 tum esto nobis Anglia. Tot Deistas & incredulos peperit novatu-
 riendi, quod heic ingenia vastat, studium, ut libellorum incre-
 dilitatem promoventium & defendentium nullus sit modus nec fi-
 nis. Non est nostrarum partium, in rem præsentem heic ire atque
 indicem eorundem historiamque dare. Unum saltem specimen
 dissertatione academicâ excutere constituimus. Et primum qui-
 dam cogitaveramus illos refutare, qui ex incredulis Mosen nuper
 scripsere faciem, ut splenderet, nescio qua tinctura Phosphoro lu-
 cem fundenti simili illevisse, cum de monte descenderet. Secun-
 do loco in mentem nobis venerat, illos refellere, qui haud ita
 pridem commenti sunt, cohortem Koræ, Datanis & Abirami, curan-
 te Mose, cuniculis in terrâ, cui insistebant, factis & pulvere pyrio
 immisso & accenso perruptis, periisse. Sed manum de tabula ab-
 straxit mox miserrimorum commentorum absurditas. Placet ergò
 jam refutare dissertationem Angli, qui novissimè contendit, nec Eno-
 chum nec Eliam in cælum cum corpore raptos suo, sed illum qui-
 dem placidam obiisse mortem, hunc vero fulmine tactum obiisse,
 ita tamen, ut utriusque anima beatorum in sedes migraverit. *
 Examinemus, agedum, viri argumenta. Reprehendit is primum
 incautos Homiletas, qui ex Enocho & Elia heic forment Christi
 typos & temere ajant, illos in cœlos ascendisse, cum tamen Hebr.

A 2

XI.

* Vide Biblioth. Britannique T. XI. P. I. art. 8, p. 181.

XI. 27. extet, omnibus hominibus mortem impositam, itemque Rom. V. 12. Mortem ad omnes transisse. Sed hæc quidem momentum secum haud ferunt. Si enim exceptionem à regulâ faciat scriptura sanctior, contra exceptionem haud valuerit regula aliâs posita. Quis dubitet, excipiendos hic esse, quos dies apprehenderit extremus vivos? 1. Cor. XV. 51. 52. 1. Theff. IV. 15. sqq. Mox ad rem ipsam accedit anonymus aitque, de Enocho quæ habeantur in sacris, non innuere istius in cœlos raptum. Dicit Gen. V. 24. Enochum ambulavisse cum Deo, nec fuisse amplius, quia Deus illum sumserit. Jam verò neutrum inferre in cœlos raptum, cum utrumque mortem innuat, innuere saltem possit. Ita de Josepho dicit Gen. XLII. 13. וְיִשְׂרָאֵל וְהָאֲחֵרִים אֲנִי אֵינִי quod non existerent amplius Jer. XXXI. 15. Math. II. 18. Ita de Patribus dicit, quod peccaverint nec existant amplius וְאֵינִי Thren. V. 7. Ita Davidem precari à Domino refrigerium, priusquam abeat nec amplius existat וְאֵינִי Ps. XXXIX. 14. Ne per somnium quidem heic cogitare Interpretes de raptu corporum in cœlos. Sed nec verbum לִקְחָהּ indigitare illum. Hoc quippe designari mortem 1. Reg. XIX. 4. Ez. XXIV. 16. Jon. IV. 3. Peccare itaque Mommam *, qui ajat, hac voce semper innui translationem in cœlum, uti 2. Reg. II. 9. Jes. LIII. 8. Ps. XLIX. 16. Scilicet, quod primum spectet locum, dicendum, nec Eliam in cœlum raptum fuisse, id quod deinceps probandum sit. In secundo vocem hanc nonnisi liberationem denotare. In tertio de animâ saltem à Deo sumenda sermonem esse. Nec esse, quod excipiatur, non dicit de Enocho, quemadmodum de reliquis Patriarchis, quod fuerit mortuus, sed distingui ab his illum, quod cæteris morientibus Deus ipsum sumserit, nec inventus fuerit amplius inter mortales. Causam quippe hujus φερόμενος esse hanc. Patriarchas reliquos ante diluvium vixisse 800. vel 900. annos, Enochum saltem 365. Hinc dicit, sublatum illum à Deo, morte scilicet præmatura, ne affligeretur amplius hominum malitia, monitis piis proterve resistentium. Mortem enim præmaturam subinde pietatis esse documentum. 1. Reg. XIV. 13. Sap. IV. 7. seqq. Nec esse in verbis

ταύτα

* de triplici œcon. Eccl. T. I. c. 5. §. 10.

XLIV. 16. ponere Enochum non in cœlis, sed in Paradiso terrestri, ita & Jalkut Simeonis & Kimchium & Menassem ben Israël, & ex Patribus Irenæum, Justinum M. Procopium & Elmacinum. Denique mortuum esse Enochum statui ab Ambrosio, qui huc trahat Sap. IV. 7. seqq. Abenefra, R. Chiskuni, Menasse ben Israël, qui & alios in Berefchit rabba citatos, & Jarchium & Abarbanelem & Tofaphtam hanc in sententiam alleget. Hæc novaturiens Anglus. Brevitur cuncta dissipabimus. Et primò quidem verum esto, $\tau\delta$ אנוח & $\tau\delta$ חקל non absolute designare raptum corporis in cœlum. Sed verò heic designat, quemadmodum 2. Reg. II. 3. seqq. idemque est ac ἀναλαμβάνειν & ὑπολαμβάνειν Marc. XVI. 19. Act. I. 9. Perperam carpitur Momma, quod statuerit, verbum חקל semper significare assumptionem in cœlum. Assumptionem quidem dicit ille, sed non addit qualem, mortui an vivi, vel vivificati. Scilicet חקל & mortem designat, nemine negante. Rationes, quæ conficitur, Φεῖσαι Mosis designari raptum Enochi in cœlos, malè præoccurat anonymus. Prima est, præcipuum quid heic innuere Mosen voluisse, qui, cum de reliquis Patriarchis scripserit וימת & mortuus est, stylo mutato heic de Enocho: *non amplius illum adparuisse inter homines, quia sumserit eum Dominus, cum quo ambulaverit.* Frigidum est & ridiculum dicere, præmaturam his mortem indigitari. Aliis ad hanc designandam verbis opus erat. Neque enim vel אנוח vel חקל præmaturi quid præcisè involunt. Num itaque præmatura morte sublato cum Rabbiniis dixerimus Enochum, ne malitia corrumpet ætatem? Ast planè contrarium innuit Moses, aique, sumtum illum esse ex terris, quod ambulasset cum Deo, adeoque ob summam, qua floruerit, vitæ sanctitatem. Frigidum & hoc est, eapropter morte sublato Enochum Prophetam, ne vexaretur amplius ab impio seculo, prædicationes ipsius irridente. In omnia alia, uti jam vidimus, Moses abit, longeque aliam allegat assumptionis rationem. Nec Ahia, Jeroboami filiolus, eapropter præmatura obiit morte, quod bonum quid in eo invenerat Dominus, sed ut punirentur morte ejus parentes, ipse vero sepulcro solus illatus est regio, ob istam, quam textus refert, rationem. Præmatura enim mors in sacris non reputatur beneficii sed poenæ loco Pf. LV. 24. LXXXIX. 46. CII. 25. Prov. X. 27. Job. XXXI.

XXI. 21. Prolongatio vitæ piorum beneficium est. Exod. XX. 12. etfi & iusti aliquando morte abripiantur, ne futuras attingant calamitates. Jof. LVII. 1. 2. Secunda, quam Interpretes urgent, ratio contra mortem Enochi, hæc est: Tautologiam hanc fore, si Moses voce ויחי & verbo קבל mortem designaret Enochi. Heic Anonymus, qui primum posuerat, vocem ויחי insinuare in sacris mortem, vertit vela atque, significari, quod Enochus in cœtibus publicis non apparuerit amplius. Non licet, ita arbitramur, pro lubitu interpolare textum sacrum vel addere, quæ hypothesi adhuc probandæ faveant. Nos dixerimus, innui hac voce, non amplius inter mortales apparuisse Enochum, quia eum assumerit Dominus. Naturalis hic verborum est sensus, ταυτολογίαν eliminans, quem & sequitur Ebr. XI. 5. ubi קבל vertitur per μετάθεσιν , diciturque, μετάθεσιν Enochi ita fuisse comparatam, ut mortem sane non viderit. Quid enim hoc extraordinarii, mortem æternam vel pœnalitatem haud gustare mortis, à quâ omnes pii, omnes Patriarchæ pii, qui ante & post Enochum vixerant, erant immunes. Id prædicatur hæc de Enocho, quod ipsi proprium & peculiare est. Præcipua hæc est in Genealogia Patriarcharum Enochi distinctio, singulare, quod ipsi contigit beneficium, Deo enim præ reliquis placuerat vir per totam vitam in ipsius præsentia ambulans in fide. Unde, quia assumerat ipsum Deus, non inveniebatur, non exstabat amplius inter homines Enochus. Frigidè & heic anonymus, mortem illius scriptam non inveniri saltem. Atqui putâram, illam voce קבל innui. Sic propria vineta cædit incautus auctor. Miserum & hoc est, sollicitare heic lectionem indubiam ἐπισημαίνω . Licetne ergo eligere ex variantibus falsam, quam unicus saltem ferat ex Stephanicis codex, ut hypothesi intersivas? Porro, sit ita, Melchisedecum dici $\text{ἀπάτρα, ἀμήτρα, ἀβραελοόγητον}$, quia ipse Pater, mater, genealogia in sacris scripta haud inveniatur, quid hoc ad Enochum, de quo exstat ויחי & non iste? Itane ergo Enochus non exstat scriptus? De morte hoc non dicitur, sed de Enocho. Tussim ciet tam frivola interpretatio. Sed ita nos quidem locum de Melchisedeco Ebr. VII. 3. non explicamus *, queis nec

* Vide *diff.* de rectâ Theologiæ parabolice & allegoricæ conformatione p. 31.

citur " מקראם sed " קראם. Ita nec Bereschit Rabba favere nostræ sententiæ exilimat idem, quia hoc saltem insinuet, Enochum defuisse existere in hoc mundo, cum omnes, qui moriantur, in eodem esse desinant. Ast & in eodem libro referri videas, qui ajant, non inveniri in textu mortem Enochi. Testimonium Soharis anonymus haud vexat, saltem antiquitatem negat libri, qui ex fabuloso Enochi libro hauserit, Enochum raptum fuisse in paradysum. Non efficere verò hoc ait consensum unanimum interpretum contra Enochi mortem, maximè cum Josephus simpliciter ajat, illam haud relatum esse à Mose, id quod falsum, præmittit enim: ἀνεχώρησε πρὸς τὸ Θεῖον, migravit ad Deum, non ut alii Patriarchæ, cùm vita functi fuissent. Ubi verò adjicit anonymus, antiquos tum Judæos tum Christianos Doctores permultos Enochum non in cœlum, sed in Paradysum terrestrem translatum fuisse asserere, malè primum allegat Ecclesiast. XLIV. 16. ubi nil hanc in rem in Græcâ origine, sed in falsâ vulgatâ Latinâ exstat, quæ ne quidem Paradysum nominat terrestrem. Quid enim, si celestem intellexeris heic significatum? Verum est, in terrestrem quòd abierit, Judæos passim* statuere, quæ & sententia fuit Kimchii & Menasse ben Israël & Patrum, Irenæi, Justini M. Procopii, Elmacini, quorum loca dedit Heideggerus.** Perfpicere hinc est, quanta fides danda sit veterum traditionibus. Sed verò, dum pergît anonymus aitque, Ambrosium statuisse mortem Enochi ex Sap. IV. 7. sqq. miserè fallitur. Et si enim subinde ajat, raptum fuisse in cœlos, ne malitia ejus cor mutaret, non tamen ait, mortuum fuisse, ut supra vidimus. Abenefram, Chiskuni, Jarchium, Sal. ben Melech, Abarbanelem non moramur. Allegari hanc in rem poterat & Arabica versio. E Christianis allegari poterat Hieron. ab Oleastro, qui dubitare cœpit de translatione Henochi vivi, Steuchus Eugubinus, Fr. Vatablus, Marcus Marinus, Brightmannus, queis & addunt Calvinum, quem tamen excusat Rivetus, Drusius, qui verò & ipse hic titubat***, maximè verò Oecolampadius, qui positivè mortem

B

tem

* Collegit hæc testimonia Eisenmengerus im entdeckten Judenthum P. I. p. 865, sqq. P. 2. 397. sqq. ** l. c. §. 8.

*** tum ad Gen. IV. 24. tum in Henocho C. 10. sqq. vel tandem affirmans, Enochum transmutatum fuisse, quæ mutatio fit morti ἀνάλογον. Vide Criticorum sacrorum T. 6. f. 2040.

tem celebrat Henochi *. Sed hæc quidem Virum nomina tanta non sunt, ut tot Interpretum veterum recentiorumque consensum infringant. Eliæ raptum in cœlos ita refellit anonymus. Ait, verbum *העלה* non significare saltem *ascendere* sed & *sacrificare* Jud. XI. 31. *accendere* Ex. XXV. 37. rem vel personam aliunde *extrahere* Ex. XXXII. 1. Ezech. XXIX. 4. Habac. I. 15. *auferre* per mortem Pf. CII. 25. Possè itaque dici, Eliam consumtum fuisse tanquam sacrificium in tempestate, h. e. fulmine tactum periisse. Neque enim dici, curram & equos igneos abstulisse Eliam, sed separasse saltem ab Elisâ, ablatum enim eundem fuisse per tempestatem. Filios quoque Prophetarum non credidisse, illum in cœlum ascendisse, sed existimasse, projectum fuisse vento magno in montem vel vallem quandam v. 16. Ipsum quoque Elisam, veste scissâ, afflictionis suæ dedisse documentum, quod non daturus fuisset, si credidisset, Eliam in cœlos ablatum, quæ potius fuisset lætandi materies, nec filiis quoque Prophetarum quicquam dixisset de raptu Magistri in cœlos, sine ullo dicturus dubio, si tanti momenti contigisset miraculum. Sacras literas nullibi raptum Eliæ in cœlos memorare aliàs. Nec raptum hunc insinuare Ecclesiasticum XLVIII. 9. sqq. Dicere enim, quodd fuerit *teclum turbine*. Fabulas Judæorum, credentium, Eliam venturum ante adventum Messiæ, assistere circumcisionibus, explicaturum difficilia legis, non mereri attentionem. Patres credidisse, Eliam in tempestate periisse, animamque illius saltem in cœlos raptam, Cyprianum cum aliis scribere: *Quo raptus fuerit, Deus novit*, rursus alios eum ponere in Paradiso terrestri cum Enocho. Nec apparitionem Eliæ in monte supponere ejus in cœlos ascensum, cum & Moses tum apparuerit, qui tamen sit mortuus. Magnam esse differentiam inter ablationem Eliæ & ascensum Christi in cœlos. Hunc ascendisse in cœlos, presentibus & videntibus discipulis, tempestate serena, Angelis confirmantibus, Eliæ ablationem visam à solo Elisâ, in tempestate, fulgure visus aciem impediende & curram equorumque imaginem in phantasiâ trepidi Elisæ formante, nullis Angelis firmantibus, Eliam ascendisse in cœlos. Tam infirma hæc sunt omnia, ut facile quidem possint discuti. Si fulmine tactus periisset Elias, sine dubio pagina narraret sanctior, illum interfectum esse

* Vide Pfeifferi diss. de Henocho C. 3. 2.

esse à Domino eodem emisso cœlitus. 2. Reg. I. 10. 12. Nec habetur in origine vox העלה sed עלה ascendit. Currus & equi ignei, qui Eliam ab Elisâ separaverant, Angeli erant 2. Reg. VI. 17. coll. Gen. XXXII. 1. 2. Pf. XXXIV. 8. Hebr. I. 14. * Eliam comitantes, ascendentem in tempestate. Error vel ignorantia, in quâ versabantur Prophetarum filii, nil officere potest veritati facti, quam nec jugulat Elisâ lamentatio, inde oriunda, quod amitteret Magistrum tam charum & dilectum sibi, licet ad cœlites euntem. Nullumque est dubium, Eliam & filiis Prophetarum miraculum hoc mox clarius nunciassse, licet id in sacris haud exstet. Ficulneum est porrò, falsitatis accusare ἀπὸς λεγόμενον. Judæorum fabulas de Eliâ non moramur, nec Patrum traditiones, à Romanensibus adoptatas, in Paradisum terrestrem translatum Eliam ferentes, in quo delitescat, donec cum Enocho rediturus aliquando sit, duosque hos esse duos illos testes Apoc. XI. memoratos. Vastatus diluvio Paradisus est, quî itaque Elias in Paradiso potuit, vel adhuc potest delitescere? Somnia hæc sunt, quæ aliàs refutari solent & refutantur à nostris. Cypriani verba ista nullibi in libris ejusdem invenio. Nec novi Patres, qui scripserint, illum fulmine tactum periiisse. Allegare loca anonymus debebat. Ex apparitione Eliæ in monte illius vivi in cœlos ascensum nemo arguit. Sit denique differentia inter ascensum Eliæ & Christi quoad circumstantias facti, hoc propria, divina illo virtute ascendentibus, hoc post resurrectionem, illo minus mortuo. Quid tum? Eritne ergo ascensus Eliæ fabulosus? vel estne fas, dicere, Elisam nescivisse in statu terroris, quo fuerit actus, quid viderit? Grassantur hæc dicteria non in Prophetam saltem sed & in ipsas sanctiores litteras. Quidni uno ictu dixerit Deista, totam hanc narrationem fabulam olere? Sub finem dissertationis adjicit ille argumenta generalia contra ascensum Enochii & Eliæ vivorum in cœlos. Ait 1. feliciores Christo, qui mortuus fuerit, sic prædicandos Enochum & Eliam. Respondemus: Atqui verò & Christus plus sustinuit passionum ac omnes homines. Sustinuit ille reatum & pœnam peccatorum totius humani generis. Ait 2. regulam moriendi esse generalissi-

B 2

neralissi-

* Aut fuerint illi meteorum vel phænomenon per miraculum efformatum, quo usi fuerint Angeli ad transportandum in cœlis Eliam Luc. XVI. 22. Ita Buxtorfius in disput. de raptu Eliæ C. 2. qu. 2. §. 2.

neralissimam, sine ullâ, quam pagina sanctior efferat, exceptione. Hanc objectionem supra jam retudimus. Ait 3. Joh. III. 13. exstare, neminem ascendisse in cœlum, nisi qui de cœlo descenderit. Respondeo, solum utique Christum ascendisse in cœlum propriâ virtute & resuscitatum post mortem. Nemo hoc de Enocho vel Eliâ affirmaverit. Vide diss. nostram de Christo in cœlis & in terrâ simul præsentem p. 1. Ait 4. non dari rationem sufficientem ascensus Enochi & Eliâ. Si enim hæc sit confirmatio doctrinæ, quam prædicaverint, & vitæ æternæ demonstratio, debuisse hos ascensus fieri, præsentibus aliis. Atqui verò præsentem Eliâ, Elias in cœlum raptus fuit, sufficitque etiam sine præsentia hominum testimonium divinum. Ratio hæc solitaria non est. Si porro ratio hæc sit, ut ascensus hic tanquam typus repræsentet ascensionem Christi, non fingendum sed & scripturis sacris *καὶ ἔσται ὁ τύπος* probandum esse typum, qui nec statui hic possit, cum Christus præcedente morte & resurrectione ascenderit, id quod de Enocho & Eliâ non prædicetur. Duplex hæc anonymi hallucinatio est. Una, quâ putat, nullos dari typos nisi *καὶ ἔσται ὁ τύπος* in sacris paginis memoratos, ad quorum *ἀναπόλειψιν* formandi & statuendi sint alii nulli. Contrarium in diss. de rectâ Theologiæ typicæ conformatione ediximus. Altera, typum & antitypum quoad omnes circumstantias correspondere debere. Nescit Theologiæ typicæ rationes anonymus. Si tertio loco quis dixerit, eapropter in cœlos raptos Enochum & Eliam, ut constet, quantis præmiis pietatem hominum ornet Deus, objici posse, atqui alios adhuc dari pietate pares, qui mortui sint. Quasi verò Deus pro arbitrio suo haud dispensare possit gratiæ suæ multiplicis munera. Jam verò mysterium hujus translationis egregiè enarrârunt Jo. Hispanus *, Heideggerus **, Burmannus ***, Outreinius ****, Saurinus *****. Concludit anonymus, ascensum Enochi & Eliâ non niti sacris paginis sed traditione de eorundem raptu in paradysum terrestrem & reditu in has terras, ut duo testes pugnent contra Anti-Christum. Ast, cùm supra traditionem tam ineptam rejecerimus, ajamusque, raptos illos non in Paradysum sed in cœlum fuisse, mira hæc est conjecturæ anonymi absurditas, in quâ refellendâ subsistimus.

* apud Outreinium loco mox citando. ** l.c. §. 13. *** ad Gen. V. 24. **** ad Hebr. XI. 5. ***** disc. VI. sur l'enlèvement d'Enoc p. 72-73.

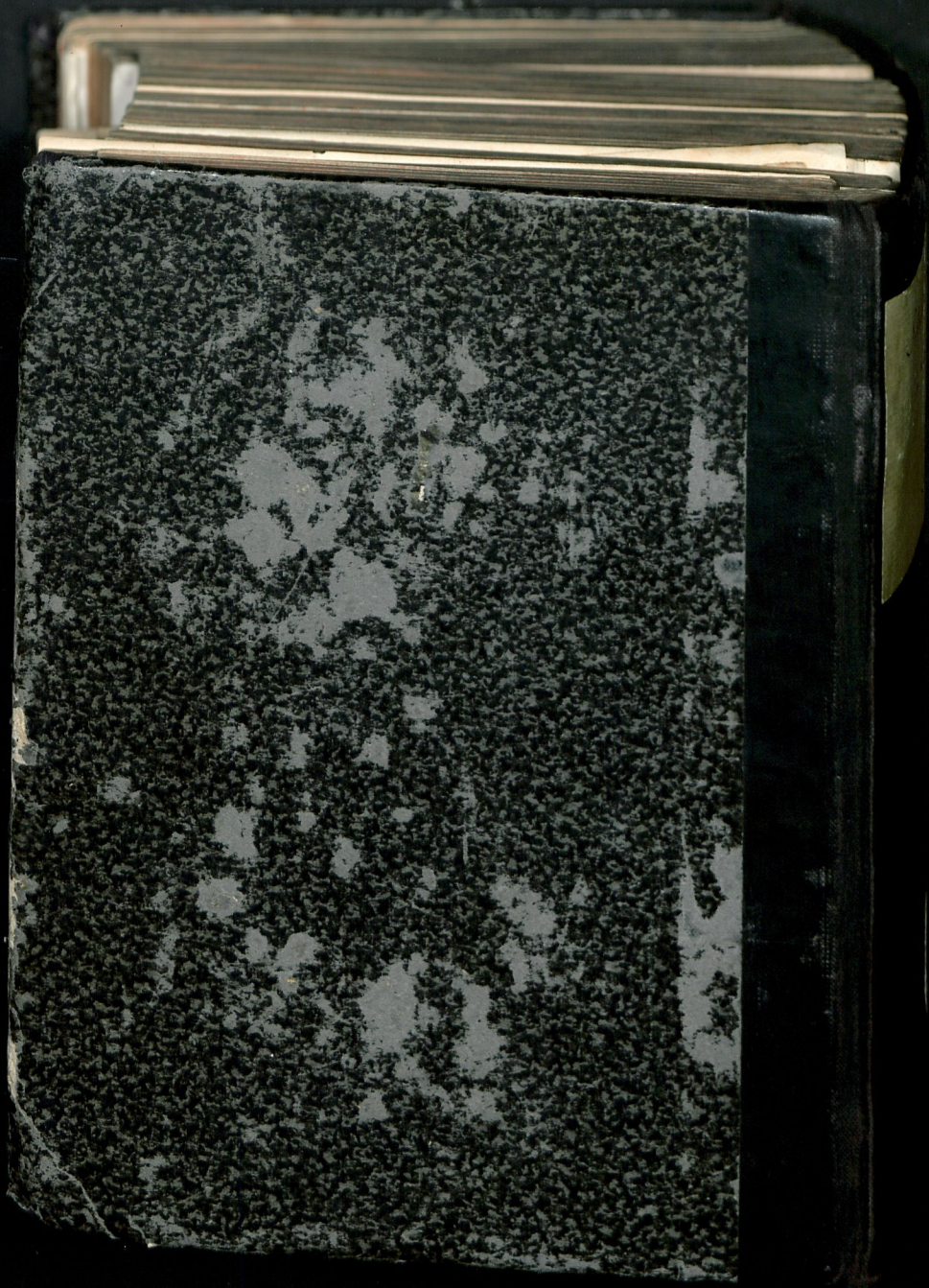
Fol. 129A

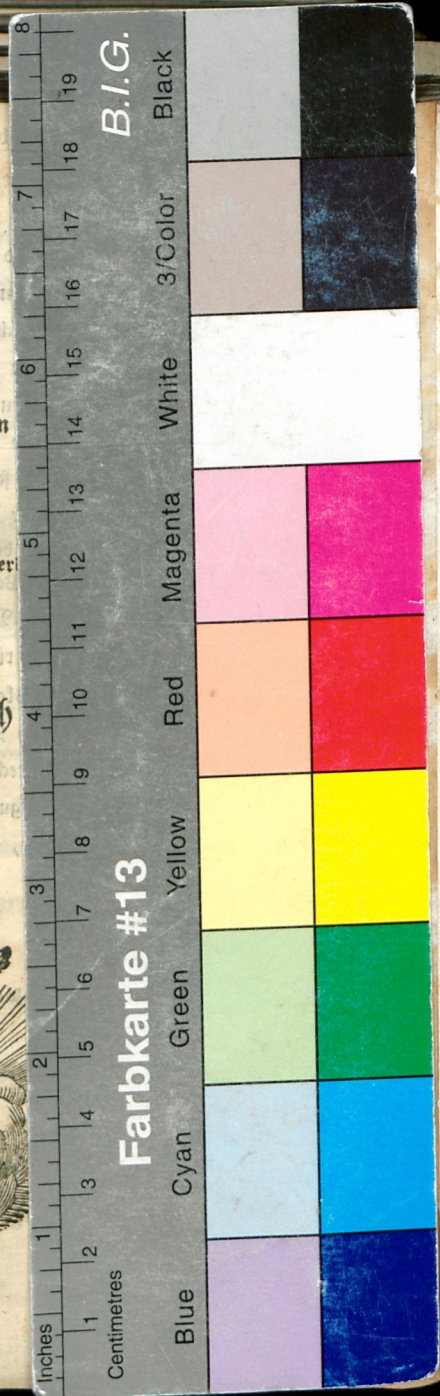
ULB Halle 3
003 006 867

SB

Q. D. B. V.
DISSERTATIO THEOLOGICA
DE

28,
94
Gen. 5, 24
RAPTU
HENOCHI ET ELIÆ
IN CÆLUM

CONTRA
ANONYMUM ANGLUM,
Quam
PRÆSIDE
CHRISTOPH. MATTHÆO
PFAFFIO,

SS. Theol. Doct. & Prof. Primario, Acad.
Tubing. Cancellario, Ecclesiæ Præposito,
Abbate Laureacensi
ad d. III. Mart. A. MDCCXXXIX. ab.

defendet
M. CHRISTOPHORUS DANIEL FISCHLIN,
Stuttgardianus.

TUBINGÆ
imprimebant GEORGIUS FRIDERICUS PFlicKE
& JOH. DAVIDES BAUHOFF.

49